

Informace ze zdravotnictví Středočeského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Praha
27.12.2005

11

Rehabilitační a fyzikální medicína - činnost oboru ve Středočeském kraji v roce 2004

*Rehabilitation and Physical Medicine - Activity in Branch in Středočeský Region
in 2004*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru rehabilitace a fyzikální medicíny ve Středočeském kraji v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči z oblasti sítě zdravotnických zařízení, personálního zajištění, činnosti, stručný přehled nově přijatých pacientů podle skupin diagnóz a také základní ukazatele lůžkové péče nemocnic a odborných léčebných ústavů. Údaje jsou členěny dle druhu zdravotnického zařízení a dle území.

Summary

Information on health service activity in the branch of rehabilitation and physical medicine in Středočeský region in 2004 contains data about out-patient care from area of health service network, personnel capacity, activity, a brief overview of newly admitted patients by group of diagnoses and also basic indicators of in-patient care in hospitals and specialized therapeutic institutes. Data are presented by type of health establishment and by territory.

Zdrojem údajů pro tuto informaci bylo zjišťování ročním výkazem o činnosti zdravotnických zařízení pro obor rehabilitační a fyzikální medicíny. Tento výkaz vyplňuje každé ambulantní oddělení (pracoviště) uvedeného oboru ve všech zdravotnických zařízeních bez ohledu na jejich zřizovatele, které poskytuje rehabilitační péči hospitalizovaným i ambulantním pacientům. Zdrojem údajů za rehabilitační lůžková oddělení je pololetní výkaz o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití, který předkládají všechna lůžková zdravotnická zařízení ústavní péče bez ohledu na zřizovatele.

Statistická zjišťování byla přizpůsobena zákonu č. 96/2004 Sb. o nelékařských zdravotnických povoláních, ze kterého vyplývají nové kategorie zdravotnických pracovníků. Proti předchozím rokům se již nerozlišují pracovníci podle VŠ a SŠ vzdělání, protože způsobilost k výkonu daného zdravotnického povolání je mimo jiné podmíněna dosažením zákonem stanoveného vzdělání. Z uvedeného důvodu nejsou jednotlivé kategorie zdravotnických nelékařských pracovníků plně totožné s dřívějšími kategoriemi. Odlišnosti ve vymezení kategorií jednotlivých zdravotnických pracovníků a možnost dvouletého odkladu pro splnění podmínek pro výkon povolání však ovlivňují srovnatelnost dat s předchozími roky. Kromě zvlášť uvedených kategorií fyzioterapeutů (§ 24 uvedeného zákona) a ergoterapeutů (§ 7 zákona) jsou do ostatních odborných pracovníků zahrnuti např. maséři, sanitáři, ale i odborné sestry podle § 5.

K 31.12.2004 bylo ve Středočeském kraji zaregistrováno celkem 143 ambulantních pracovišť poskytujících rehabilitační péči a péči v oboru fyzikální medicíny. V mapě poskytovatelů této zdravotní péče jsou zobrazena všechna zařízení i s detašovanými pracovišti, na rozdíl od počtu uváděného v tabulkách, které následují. Body v mapě označují místa, kde se nachází alespoň jedno zdravotnické zařízení poskytující rehabilitační péči nebo péči v oboru fyzikální medicíny.

Ambulantní péče

Ambulantní rehabilitační péči zajišťovalo v roce 2004 ve Středočeském kraji celkem 617 odborných pracovníků v rozsahu 571,72 úvazku (přepočtené počty), a to včetně smluvních pracovníků, tzn. zaměstnaných v zařízeních na základě jiné, než pracovní smlouvy (na dohodu o pracovní činnosti, na smlouvu o dílo, na vlastní IČO apod.). Nejvyšší jejich podíl tvoří fyzioterapeuti a ergoterapeuti (téměř 79 %); lékaři se na celkových počtech pracovníků podílejí 6,3 %. Počet odborných pracovníků v ambulancích lůžkových zařízení tvoří 58 %, ostatní pracovníci poskytují péči v samostatných ordinacích, přičemž nejvyššího podílu z nich dosahují pracovníci 80 samostatných rehabilitačních zařízení nelékaře (téměř 24 % z celkového počtu všech pracovníků v hodnoceném oboru). Proti roku 2003 se počet lékařů zvýšil pouze nepatrně, a to o necelý 1 úvazek, tj. o 2,8 %.

Počet klinických vyšetření se v ambulancích zaměřených na rehabilitační péči ve Středočeském kraji v roce 2004 oproti předchozímu roku snížil téměř o 3 %, tj. o 5 184 vyšetření. Naopak se zvýšil o 6,6 % počet provedených výkonů. Výkony se zvýšily zejména u fyzioterapeutů a ergoterapeutů o výkony reflexní masáže a techniky měkkých tkání, které nebyly v minulosti u těchto kategorií vykazovány. Větší část vyšetření (56 %) byla provedena v ambulantních odděleních lůžkových zařízení; v těchto ambulancích bylo celkově také provedeno více než 60 % všech výkonů uvedeného oboru.

Příčinou velkého podílu vyšetření a výkonů v ambulantních částech lůžkových zařízení je přítomnost specializovaného rehabilitačního zařízení - Rehabilitačního ústavu v Kladrubech, jehož služeb využívají pacienti nejen ze Středočeského kraje. Vzhledem ke specializaci tohoto ústavu jsou zde léčeni pacienti s těžšími postiženími, vyžadujícími vícenásobná vyšetření a větší četnost výkonů.

Na provedených vyšetřeních se lékaři podíleli téměř 52 % a fyzioterapeuté nebo ergoterapeuté více než 42 %. U výkonů je podíl lékařů daleko nižší (necelých 5 %) a 96 % výkonů provedli fyzioterapeuté a ergoterapeuté. Počet pacientů nově přijatých k léčbě se zvýšil v roce 2004 proti roku 2003 o 11 689 pacientů, což představuje nárůst o 5,8 %. Struktura výkonů podle jejich druhu v jednotlivých typech zdravotnických zařízení je v tabulce v příloze.

Ve struktuře výkonů podle jejich druhu je patrný vliv specializovaného lůžkového zařízení, zvláště u prováděné ergoterapie. Zatímco v celé České republice tvoří tento druh výkonů necelá dvě procenta veškerých výkonů, ve Středočeském kraji je tento podíl více než 7 % ze všech výkonů. Podíl prováděných ergoterapeutických výkonů ve Středočeském kraji na všech těchto výkonech v celé republice je 37,4 %. Největší podíl na celkových výkonech však měla léčebná tělesná výchova (více než 52 %) a fyzikální terapie (36 %). Podobná struktura výkonů byla v roce 2004 také v ČR.

Nejčtenějšími nemocemi, pro které se v roce 2004 ve Středočeském kraji léčili nově přijatí pacienti v ambulancích rehabilitačního oboru a oboru fyzikální medicíny, byly nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně. Pacienti s uvedenou skupinou diagnóz tvořili více než 65 % všech pacientů nově přijatých k léčbě. V samostatných rehabilitačních zařízeních nelékaře bylo k léčbě přijato 33,3 % z celkového počtu nových pacientů.

Počet vyšetření a výkonů je v jednotlivých okresech nevyrovnaný. Zarážející je situace v okrese Rakovník, který vykazuje celkově podprůměrné zajištění tohoto druhu péče. V tomto kraji nebyla provedena žádná vyšetření a provedené výkony tvoří pouze 2,3 % z celkového počtu výkonů kraje. Nejsou zde žádní lékaři daného oboru a bohužel i počet odborných rehabilitačních pracovníků je nízký. Na jednoho fyzioterapeuta a ergoterapeuta připadá v tomto okrese téměř 4 181 obyvatel, což je o 60, % více než průměr kraje. Horší jsou v tomto ukazateli pouze okresy Praha - východ a Praha - západ, avšak zde je důvodem blízkost hlavního města Prahy, kde jsou tyto zdravotnické služby dostupnější pro obyvatele uvedených okresů. V okrese Praha - západ je navíc Vojenská rehabilitační léčebna, která sice nemá ambulantní oddělení, a proto ambulantní výkony za tuto činnost nepředkládá, přesto nelze pominout fakt, že jsou v této léčebně rehabilitační výkony u hospitalizovaných pacientů prováděny.

Obecně lze říci, že ve srovnání s Českou republikou zajištění rehabilitační ambulantní péče a péče v oblasti fyzikální medicíny je „horší“, a to jak z pohledu personálního zajištění v poměru k počtu obyvatel kraje, tak i počtu provedených vyšetření i výkonů. Na 1 úvazek lékaře připadá ve Středočeském kraji o 66,5 % obyvatel více než v ČR a na 1 fyzioterapeuta a ergoterapeuta o téměř 32 % více než v průměru v České republice. Přestože Středočeský kraj tvoří územně 14 % z celkové rozlohy České republiky a počet obyvatel 11 % z celkového jejího počtu, rozsah úvazků ambulantních lékařů v oboru rehabilitace tvoří 7 %, fyzioterapeutů a ergoterapeutů 8,7 % a všeobecných sester 9,6 % z celkového počtu jednotlivých kategorií pracovníků daného oboru vykázaných v celé republice. Uvedená čísla však neříkají nic o kvalitě poskytované péče, ani z nich nelze vyčíst, zda je nižší rozsah péče pro tento kraj dostačující.

Lůžková péče

Ve Středočeském kraji nemá žádná z nemocnic rehabilitační lůžkové oddělení, ani pracoviště poskytující tuto péči. V kraji tuto péči poskytují 4 rehabilitační oddělení v odborných léčebných ústavech se 448 lůžky, což je o jedno oddělení více než v předchozím roce. Dvě zařízení se na rehabilitační činnost specializují - Rehabilitační ústav Kladruby a Vojenská rehabilitační léčebna ve Slapech a poskytují péči nejenom pro obyvatele kraje, ale i ostatních krajů.

V roce 2004 bylo v kraji na těchto odděleních hospitalizováno celkem 4 046 pacientů s průměrnou ošetrovací dobou 37,6 dne. Z údajů o využití počtu lůžek jednotlivých oddělení lze říci, že jejich kapacita je nedostačující (především u 2 specializovaných zařízení), neboť využití je 100 % a navíc jsou trvale využívána i přechodná lůžka (přistýlky).

Rehabilitační lůžkovou péči zajišťuje ve Středočeském kraji celkem 21,28 lékaře. Proti roku 2003 se jejich počet zvýšil o 13 %. Z hlediska počtu lékařů na 100 lůžek je personální zajištění rehabilitačních lůžkových oddělení odborných léčeben, ve srovnání s celou Českou republikou, příznivější. Zatímco v ČR připadá na 100 lůžek 4,17 lékaře, ve Středočeském kraji 4,75 lékaře. Vzhledem však k maximálnímu vytížení lůžek v rehabilitačních odděleních kraje, je relace průměrného denního stavu obsazených lůžek na 1 lékaře v kraji horší než v ČR (19,6 lůžka v kraji proti 22,9 lůžka v ČR).

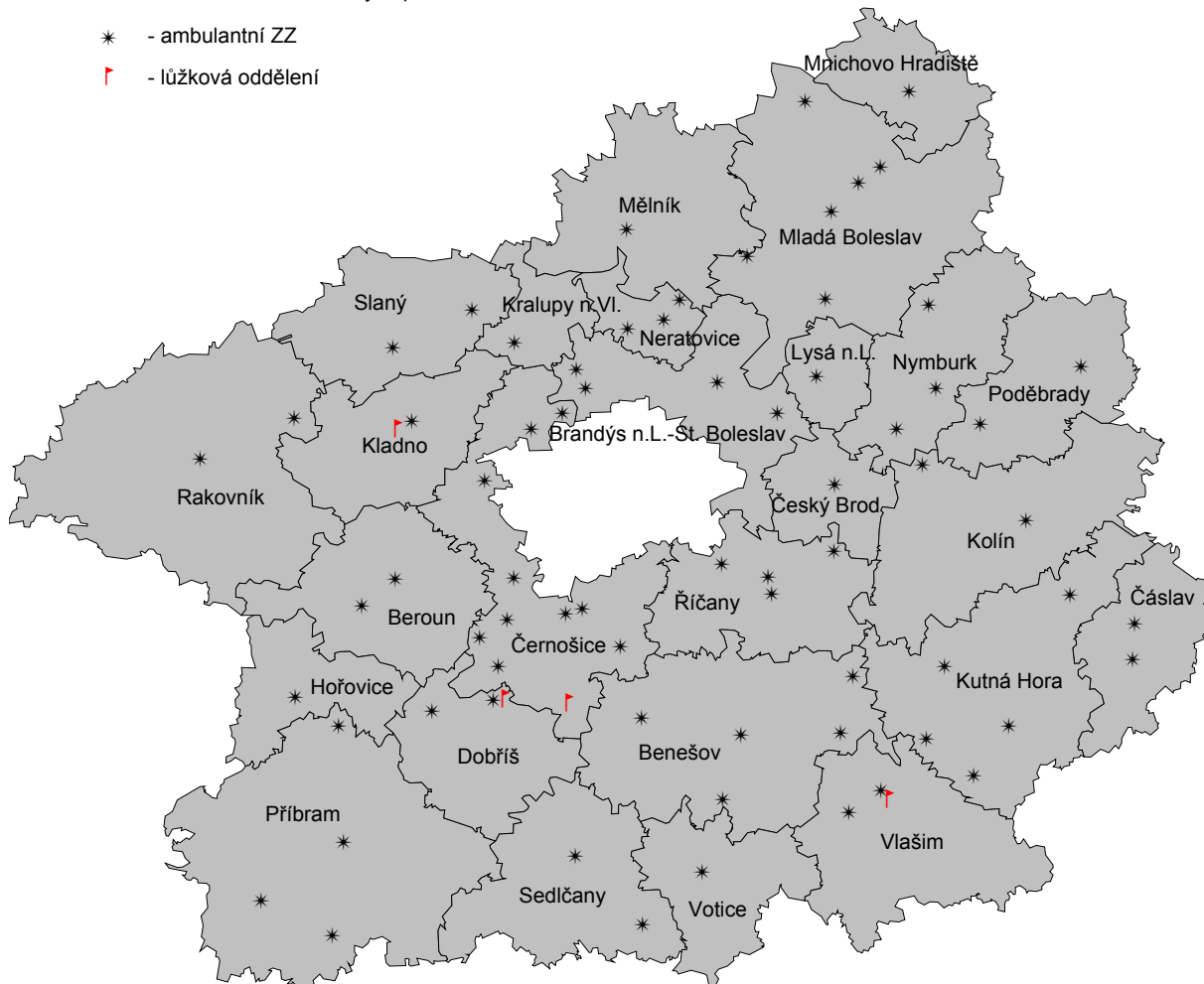
Vypracovala: Ing. Nechanská

ÚZIS ČR, Středočeský krajský odbor
Centrum Lípa, Seydlerova 2451, 158 00 Praha 5
tel.: 251 627 439, e-mail: nechanska@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Poskytovatelé zdravotní péče v oboru rehabilitace a fyzikální medicíny

Beroun - název obce s rozšířenými pravomocemi

- * - ambulanti ZZ
- ↑ - lůžková oddělení

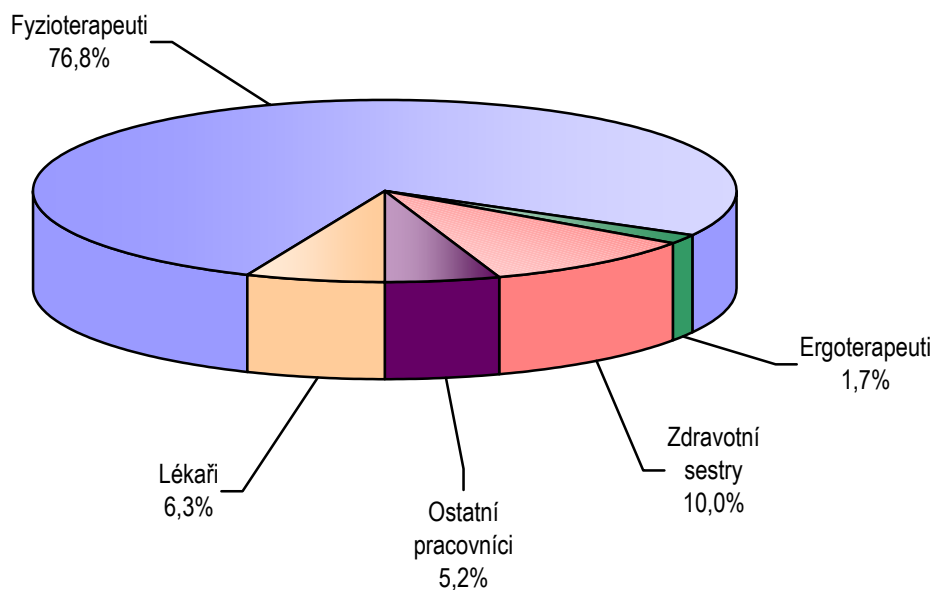

Personální zajištění dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

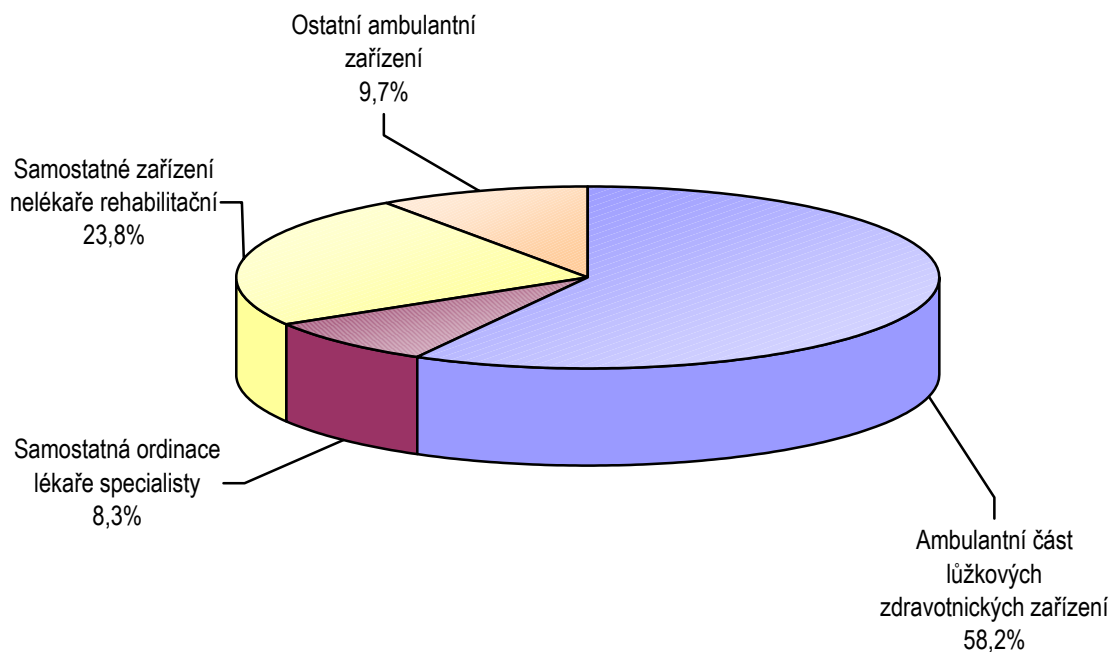
Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovníků	Počet pracovníků ¹⁾				
		celkem	v tom			
			lékaři	fyzio-terapeuti	ergo-terapeuti	ostatní zdravotničtí pracovníci
dle druhu zařízení						
Ambulantní část lůžkových ZZ	28	332,43	21,90	240,53	8,58	61,42
Samostatná ordinace lékaře specialisty	20	47,65	11,95	28,60	0,10	7,00
Samostatné zařízení nelékaře rehabilitační	80	136,09	0,20	129,39	-	6,50
Ostatní ambulantní zařízení	15	55,55	2,00	40,30	1,00	12,25
Celkem	143	571,72	36,05	438,82	9,68	87,17
dle okresů						
Benešov	15	73,98	3,55	61,42	2,13	6,88
Beroun	5	39,52	1,90	24,87	-	12,75
Kladno	17	71,24	5,90	46,59	3,00	15,75
Kolín	13	45,75	5,55	33,10	0,10	7,00
Kutná Hora	17	39,34	2,70	31,85	-	4,79
Mělník	8	31,75	1,10	28,95	-	1,70
Mladá Boleslav	14	73,50	2,00	60,50	1,00	10,00
Nymburk	11	43,31	2,80	33,71	-	6,80
Praha-východ	16	31,00	3,10	19,60	3,35	4,95
Praha-západ	11	16,00	1,30	14,10	0,10	0,50
Příbram	14	92,33	6,15	71,13	-	15,05
Rakovník	2	14,00	-	13,00	-	1,00
Středočeský kraj celkem	143	571,72	36,05	438,82	9,68	87,17

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

Struktura pracovníků v oboru rehabilitace a fyzikální medicíny

Struktura pracovníků dle druhu zařízení

Počet vyšetření, výkonů a pacientů dle druhu zdravotnických zařízení

Vybrané ukazatele	Činnost v oboru dle zařízení				
	celkem	v tom			
		ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	samostatná ordinace lékaře specialisty	samostatné zařízení nelékaře rehabilitační	ostatní ambulantní zařízení
	Vyšetření provedená				
Lékařem	90 339	57 928	27 675	404	4 332
Fyzioterapeutem, ergoterapeutem	74 453	32 434	13 157	20 624	8 238
Psychologem, logopedem, sociálním pracovníkem	9 570	7 935	1 635	-	-
Kraj	174 362	98 297	42 467	21 028	12 570
Na 10 000 obyvatel	1 532,52	863,96	373,25	184,82	110,48
	Výkony provedené				
Lékařem	179 861	98 612	69 084	925	11 240
Fyzioterapeutem, ergoterapeutem	3 767 146	2 274 027	120 719	1 045 203	327 197
Psychologem, logopedem, sociálním pracovníkem	23 932	19 102	4 830	-	-
Kraj	3 970 939	2 391 741	194 633	1 046 128	338 437
	Pacienti nově přijatí k léčbě				
Kraj	212 139	95 504	26 908	70 657	19 070
Na 10 000 obyvatel	1 864,55	839,41	236,50	621,03	167,61

Struktura výkonů podle druhu zdravotnických zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Struktura výkonů				
	celkem	z toho (v %)			
		léčebná tělesná výchova	fyzikální terapie	ergoterapie	ostatní výkony
Ambulantní část lůžkových ZZ	2 391 741	58,33	26,13	12,33	3,20
Samostatná ordinace lékaře specialisty	194 633	30,00	32,56	0,75	36,69
Samostatné zařízení nelékaře rehabilitační	1 046 128	47,74	51,23	0,24	0,80
Ostatní ambulantní zařízení	338 437	35,76	60,83	-	3,41
Kraj	3 970 939	52,23	36,01	7,53	4,23
ČR	45 962 058	54,25	39,07	1,74	4,94

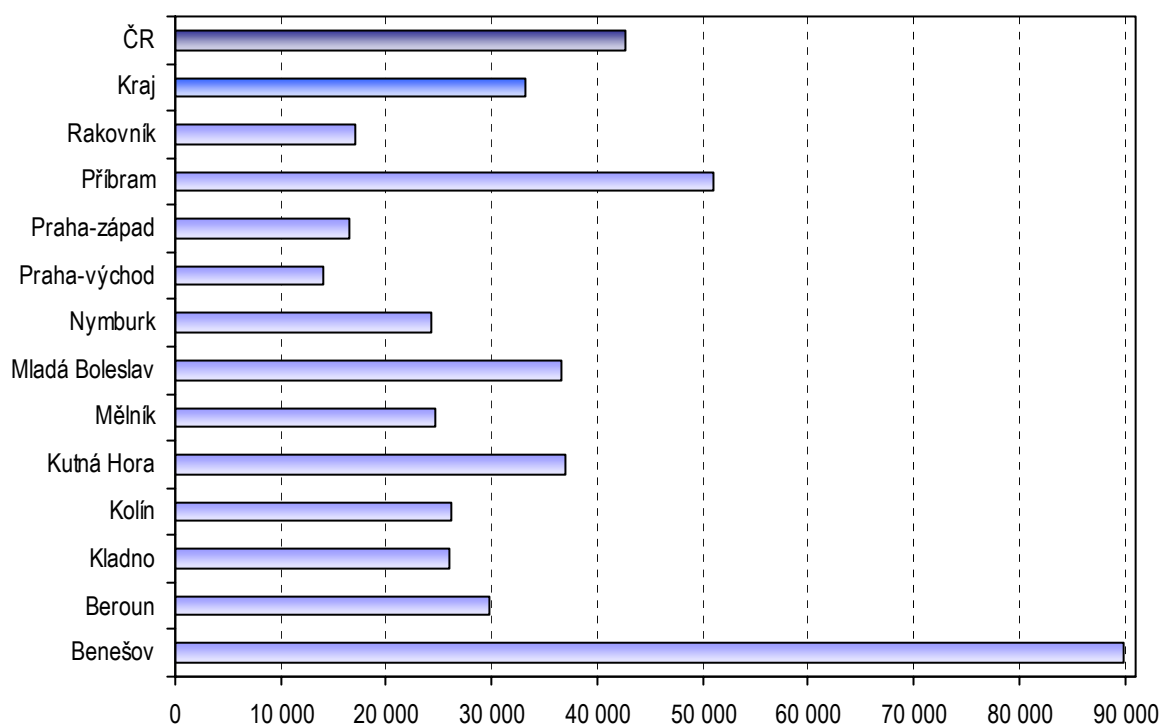
Indikace léčebné rehabilitace - skupiny diagnóz podle MKN 10

Diagnóza MKN 10		Počet pacientů nově přijatých k léčbě			
		celkem		z toho v samostatných zařízeních nelékaře rehabilitačních	
		absolutně	na 10 tis. obyvatel ¹⁾	absolutně	na 10 tis. obyvatel ¹⁾
Nemoci infekční a parazitární	A00 - B99	201	1,77	20	0,18
Novotvary	C00 - D48	2 210	19,42	207	1,82
Nemoci endokrinní	E00 - E90	632	5,55	41	0,36
Poruchy duševní a poruchy chování	F00 - F99	492	4,32	36	0,32
Nemoci nervové soustavy	G00 - G99	16 416	144,29	5 737	50,42
Nemoci oběhové soustavy	I00 - I99	9 174	80,63	662	5,82
Nemoci dýchací soustavy	J00 - J99	2 495	21,93	427	3,75
Nemoci trávicí soustavy	K00 - K93	3 188	28,02	1 097	9,64
Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně	M00 - M99	138 906	1 220,89	50 230	441,49
Nemoci močové a pohlavní soustavy	N00 - N99	1 208	10,62	135	1,19
Těhotenství, porod a šestinedělí, stavy vzniklé v perinatálním období	O00 - O99 P00 - P96	2 303	39,62	321	5,52
Poranění, otravy	S00 - T98	29 475	259,06	10 393	91,35
Ostatní neuvedené skupiny nemocí		5 439	47,80	1 351	11,87
Kraj		212 139	1 864,55	70 657	621,03
ČR		2 344 291	2 296,77	662 871	649,43

¹⁾ U Dg těhotenství, porod a šestinedělí, stavy vzniklé v perinatálním období přepočteno na 10 000 žen 15-49 let

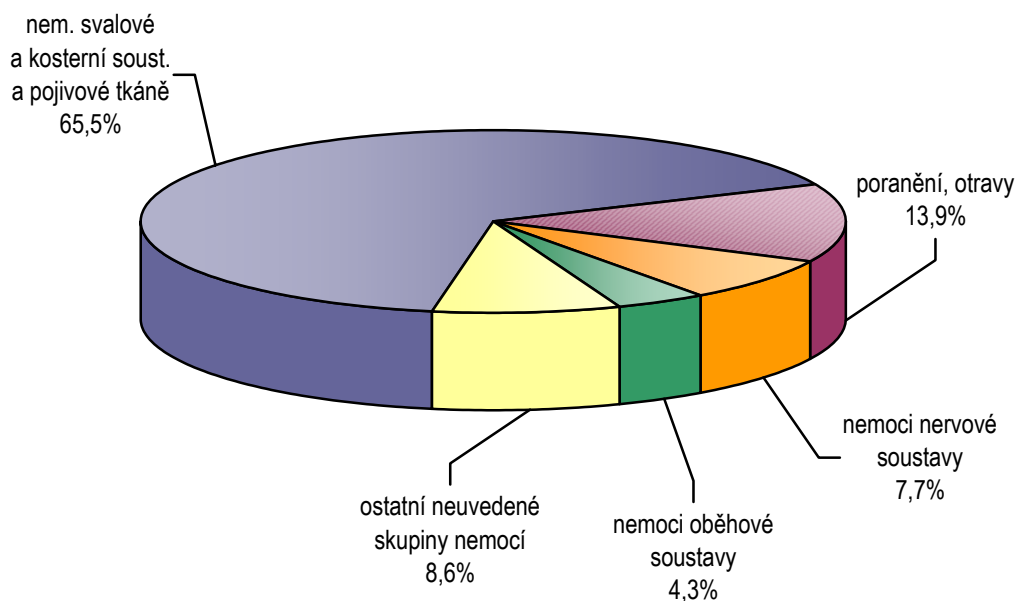
Počet vyšetření a výkonů v územních celcích

Území, okres	Počet vyšetření provedených			Počet výkonů provedených		
	celkem	z toho v %		celkem	z toho v %	
		lékařem	fyzioterap. a ergoterap.		lékařem	fyzioterap. a ergoterap.
Benešov	24 549	24,27	43,41	920 375	6,94	90,98
Beroun	12 434	25,41	74,59	232 960	1,68	98,32
Kladno	20 511	70,60	29,40	404 152	3,74	96,26
Kolín	23 235	63,92	36,08	272 518	7,81	92,19
Kutná Hora	12 694	63,61	36,39	282 296	3,84	96,16
Mělník	8 752	44,04	55,96	240 824	2,90	97,10
Mladá Boleslav	9 591	31,88	68,12	420 716	0,58	99,42
Nymburk	14 217	67,62	32,38	223 088	6,60	93,40
Praha-východ	12 839	68,46	31,54	160 974	11,51	88,49
Praha-západ	6 041	58,78	41,22	155 770	4,77	95,23
Příbram	29 499	50,68	43,78	564 722	2,60	96,55
Rakovník	-	-	-	92 544	-	100,00
Kraj	174 362	51,81	42,70	3 970 939	4,53	94,87
ČR	3 249 982	51,81	47,67	45 962 058	5,01	94,89

**Počet výkonů provedených fyzioterapeutem
a ergoterapeutem na 10 000 obyvatel**

Počet nově přijatých pacientů k léčbě v územních celcích

Území, okres	Počet nově přijatých pacientů k léčbě				
	celkem	v tom (v %)			
		ambulantně		hospitalizovaní	
		ve zdrav. zařízení	doma	na lůžkovém rehab.odd.	na ostatních nem.odd.
Benešov	21 677	79,91	-	7,64	12,45
Beroun	10 972	70,88	-	-	29,12
Kladno	25 900	80,11	0,02	-	19,87
Kolín	23 425	91,05	0,03	-	8,92
Kutná Hora	14 933	84,69	0,01	-	15,29
Mělník	14 195	86,64	0,07	-	13,29
Mladá Boleslav	24 139	70,72	-	-	29,28
Nymburk	24 057	92,04	0,01	-	7,96
Praha-východ	11 206	91,25	-	-	8,75
Praha-západ	4 596	92,08	0,46	-	7,46
Příbram	30 655	85,26	0,35	2,87	11,52
Rakovník	6 384	72,43	-	-	27,57
Kraj	212 139	83,22	0,07	1,19	15,51

Struktura nově přijatých pacientů k léčbě dle vybraných skupin diagnóz

Využívání lůžkového fondu rehabilitačních oddělení nemocnic a rehabilitačních center a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	OLÚ	
	kraj	ČR
Počet oddělení	4	15
Počet pracovníků ¹⁾		
lékaři	21,28	71,69
ZPBD ²⁾ celkem	92,38	412,42
sestry ²⁾ u lůžka	88,27	363,01
ZPOD ²⁾	56,89	199,23
Průměrný počet lůžek	413,78	1 662,38
Průměrný denní stav obsazených lůžek		
celkem	416,0	1 644,6
na 1 lékaře	19,6	22,9
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	4,7	4,5
Počet lékařů na 100 lůžek	4,75	4,17
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	20,62	23,99
Počet hospitalizovaných	4 046	18 184
Nemocniční letalita	0,8	1,8
Využití lůžek ve dnech	368,0	362,1
Průměrná ošetrovací doba	37,6	33,1
Prostoj lůžek ³⁾	-0,2	0,3

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam OLÚ s lůžkovým rehabilitačním oddělením v kraji:

Voj. rehabilitační léčebna, Slapy nad Vltavou

Ústav onkologie a pneumologie na Pleši, Nová Ves pod Pleší

Rehabilitační ústav Kladruby, Kladruby u Vlašimi

Geriatrické a rehabilitační centrum, Kladno